

Engrapgræs

(Poa pratensis)

Engrapgræs er en varig græsart og er derfor egnet til fodergræsblandinger i de vedvarende/flerårige græsmarker, men også i plænegræsblandinger anvendes der nu engrapgræs i stor udstrækning. Græsforædlingen udvikler konstant sorter, der passer ind på mange lokaliteter og til forskellige formål. Engrapgræs har underjordiske udløbere og findes i lang- og kortstråede sorter. Den er langsom til at etablere sig og dyrkes derfor ofte sammem med hvidkløver, hvorved engrapgræsset får et år længere i etablerings tid. Avlen af engrapgræs lykkedes bedst på de bedre jordtyper og i mildere egne af landet, da den kræver god vandforsyning, specielt gælder de for de kortstråede typer.

Dyrkningsvejledning for Engrapgræs

(*Poa pratensis*)

Anvendelse: Anvendes i fodergræsblandinger og efterhånden i større udstrækning til plænebrug.

Vækstforhold: Engrapgræs er en varig græsart med underjordiske udløbere og med en ret langsom etablering i udlægsåret. Fodertyperne er generelt langstråede og har normalt en tidlig vækststart i foråret. Plænetyperne er generelt kortstråede, samt har en langsommere vækst i sæsonen, ligeledes er de kortstråede sorter mere tørkefølsomme p.g.a. et mindre rodsystem.

Klima/jordtype: Engrapgræs skal dyrkes på god lermuldet jord med en god vandforsyning. Humusjorde og sandjorde giver for ringe udbytte resultater. Generelt sker avlen på Sjælland, Lolland, Falster og Møn, men også på Langeland, Fyn og på lune lokaliteter i Østjylland avles der engrapgræs.

Udlægsmetoder: Der skal altid anvendes en dækafgrøde på grund af engrapgræssets langsomme etablering. Bedst er udlæg i vårsæd i blanding med hvidkløver til frøavl, her høstes der hvidkløverfrø i første frøår og herefter frøavl af engrapgræs i 2 - 3 år. Næstbedst er udlæg i ærter til modenhed, denne metode kræver god kontrol af ukrudt og valg af en ærtesort med kort stængellængde. Udlæg i vinterbyg er en sikker udlægsmetode, men spildkornet er vanskeligt at fjerne effektivt. Udlæg i vinterhvede om efteråret praktiseres, men generelt er det vanskeligt at kontrollere enårigt rapgræs og spildkorn. Afskrødekongurrencen i foråret hindrer en optimal udvikling af engrapgræsudlægget, dobbelt rækkeafstand kan her være en mulighed på arealer uden for meget græsukrudt. Udlæg i vinterraps kræver ukrudtsfrie marker og en avnespreder på mejetærskeren ved høst. Vinterrapsens bladfald efter blomstringen begunstiger udviklingen af udlægget, men bekæmpelse af græsukrudt er vanskelig.

Etablering: Der udsås 5 - 8 kg pr. ha afhængig af såbed og sort. Engrapgræs er ret småfrøet og en ensartet sådybde på 1 til 1,5 cm. skal overholdes. Tilstræb en plantebestand på 100 - 125 planter pr. m². Tromling skal ske snarest efter såningen af udlægget.

Udlæg i vårsæd, her reduceres udsædsmængden til max. ca. 250 - 280 planter pr. m², der gødes moderat. Udsåning af vårbyg, vårhvede og havre kan afhængig af sorterens buskningsevne, strå længde og tilbøjelighed til lejesæd ske på 24 cm rækkeafstand.

Udlæg i ærter, her bør der evt. tromles før såning af udlægget, pga. den dybere opharvning og såning af dæksæden. Dette for at få placeret udlægget i den korrekte sådybde. 50 - 55 ærteplanter pr. m² tilstræbes.

Udlæg i vintersæd, reducer udsædsmængden betydeligt, eller så på 24 cm rækkeafstand. Vinterbyg ca. 250 - 300 pl./m², vinterhvede ca. 300 - 375 planter pr. m². Ligeledes skal såtidspunkt, dæksædens buskningsevne og lejetendens vurderes ved valg af udsædsmængde. Vinterbyg 2 radet giver det mindste kernesplid ved høst og bør derfor foretrækkes.

Efterbehandling: Ved høst af dæksæden bør spild over soldene reduceres mest muligt, sæt kort stub og fjern halmen hurtigst muligt. Brug avnespreder på mejetærskeren for at undgå at store mængder avner, skaller, bælg og knust høstmateriale kvæler/hæmmer udlægget. Lang stub kræver en afpudsning kort efter høst af dæksæden. I efteråret i udlægsåret kan afpudsning af spildkorn og kraftige udlæg blive aktuelt. Tør halm af ærter og hvidkløver kan med en god snitter findeles og spredes jævnt på marken. Halm af korn og raps fjernes hurtigst muligt efter høst, evt. afpudsning af stub skal ske hurtigst muligt efter høst. Afskrødelingen af frøgræshalmen i 2. og 3. års markerne forhindrer at markerne bliver for tætte. Frøgræshalmen udspreddes jævnt over frømarken, hvorved afskrødelingen kan ske ensartet og evt. kan den suppleres med afpudsning. Presses frøgræshalmen skal der snarest følges op med en afpudsning i ca. 2 - 3 cm. højde og igen senere i ca. 5 - 10 cm. højde senest 1. oktober. Kontrolleret afskrøvelsning med får og kvæg kan også anvendes.

Gødskning: Den økonomisk optimale N-mængde ligger på ca. 120 - 150 kg N pr. ha. afhængig af sort/type. Den tilladte N-norm ligger på ca. 128 - 136 kg N pr. ha. afhængig af type. Svage udlæg gødes straks efter høst med ca. 25 kg N pr. ha.

Forfrugt bælgssæd: Både plæne- og marktyper 1. års mark: 40 - 60 kg N/ha fra medio september til primo oktober.

Forår: Plænetyper: 60 - 75 kg N/ha. Marktyper: 60 - 80 kg N/ha, begge primo marts.

Forfrugt vintersæd og 2. - 3. års marker: Både plæne- og marktyper: 60 - 75 kg N/ha fra medio september til primo oktober.

Forår: Plænetyper: 65 - 80 kg N/ha. Marktyper: 70 - 80 kg N/ha, begge primo marts.

Godt omrørt gylle kan anvendes både forår og efterår ved ensartet udspreddning. P/K-gødning tilføres i efteråret, der skal være 20 kg P/ha og 50 kg K/ha til rådighed i jorden. Behovet for Svovl er ca. 20 kg/ha, tilføres i foråret evt. i NS gødning.

Græsukrudt: Før der udlægges skal marken gøres fri for græsukrudt i forfrugterne, især arter der vanskeligt kan frarenses, det er især enårigt rapgræs og alm. rapgræs der skal sættes ind overfor med kemi og kulturteknik.

Hussar OD har en off-label godkendelse til forårsanvendelse i frøhøståret imod enå. rapgræs. Der kan sprøjtes med en "høj" dosering til én sprøjtning i april, eller udføres splitsprøjtning med lavere dosering over to gange med 2 - 3 ugers interval fra starten af april, når græsvæksten er i gang. Kan også anvendes til bekæmpelse af hvidkløver efter høst af denne, har kun effekt på små enå. rapgræsser pga. lav dosis.

Boxer har en off-label godkendelse til efterårsanvendelse imod enå. rapgræs og alm. rapgræs. Der kan sprøjtes én gang, eller laves en splitsprøjtning med ca. 7 dages interval ultimo september/primo oktober, seneste behandling 20. oktober, udføres kun hvis der er god vækst i afgrøden.

Reglone har den bedste effekt på alm. rapgræs og enå. rapgræs ved sprøjtning i december/januar på tørre planter, hvor væksten er stoppet og det er en "lys" dag for årstiden. 2 l/ha + spredklæbemiddel i 250 - 300 l vand/ha anvendes.

Vedr. off-label midler skal man have en godkendelses-kopi liggende og være sikker på at denne off-label stadig er gældende og hvilken dosering der er gældende.

Tokimet ukrudt: Hvis udlægget er udlagt sammen med hvidkløver og ærter, begrænses middelvalget betydeligt, men Basagran og Stomp i splitdosering er stadig effektiv. Basagran M75 kan kun anvendes i ærtedæksæd. Husk at rapgræsfrøet skal være tildækket ved anvendelse af Stomp. I hvidkløverudlæg er Basagran og Actipron er en effektiv behandlings mulighed. Efter kløverhøsten kan hvidkløveren bortsprøjtes med 1 tablet Express og evt. 2. sprøjtning med Hussar OD 14 dage senere, efter nygenvækst. I udlæg i vinterhvede -/byg kan følgende midler anvendes i efteråret: Oxitril og DFF, når græsudlægget har min. 2 blade og med god jordfugtighed. I foråret kan anvendes Express, Primus gerne i kombination med DFF. Efter høst af dækafgrøder, kan der anvendes Express frem til 30. september, gerne i blanding med DFF (off-label).

Frøhøståret, Primus + spredklæbemiddel bekæmper effektivt kamille og burrenerre. Er der også tvetand, ærenpris og stedmoder tilsættes DFF på fugtig jord. Ariane FG alene eller i blanding med Primus giver en god og bred bekæmpelse af tokimet ukrudt i foråret. Blandet tokimet ukrudt og burrenerre kan bekæmpes med Starane XL fra tidligt forår. MCPA anvendes ved god temperatur i maj imod tidsel og skræpper, højeste dosering efter hvidkløver og i 2. - 3. års marker.

Sygdomme: Meldug og rust kan koste udbytte og behandles ved kraftige angreb især i tørre år, bekæmp evt. med Zenit eller Folicur, evt. i blanding. Bemærk, der er begrænsninger ved fodring med behandlet frøgræshalm.

Skadedyr: Fritfluer og engrapgræsgalmyg kan i egne med meget engrapgræsavl i enkelte år give rentable merudbytter, for en behandling med Karate. Behandl i begyndelsen af maj, med temperaturer over 12 grader, fangbakker kan hjælpe med til at bestemme bekæmpelsesbehovet.

Vækstkontrol: Der kan i sorter med stort udbyttepotentiale, være økonomiske fordele ved at tilføre ekstra N og kontrollere væksten med Moddus for at undgå tidlig lejesæd. Bestemmelse af skårlægningstidspunktet skal herefter være optimal, for at undgå for stort dryssespild.

Høst: De fleste sorter er modne primo juli og dermed klar til skårlægning når marken har et gulligt/gulbrunt skær og drysning begynder. Anvend slåmaskine eller skiveslåmaskine til skårlægningen. I tynde/kortstråede marker kan anvendes selvkørende skårlægger eller slåmaskine for at begrænse spildet. Der vejres generelt i 8 - 10 dage på skårene, inden tærskning begyndes. Ved gode vejrtilstande i vejningsperioden bliver tørring sjældent nødvendigt.

Direkte høst kan anvendes i korte ikke spildsomme sorter, hvis der i disse sorter er for megen genvækst, kan der skårlægges på dug evt. dagen før tærskning. Her skal der altid tørres på frøtørreriet.

Udbytte: Arten har i de sidste 10 år i gns. givet ca. 880 kg/ha. Men der er store sortsforskelle og udbytterne varierer fra 4 - 600 kg op til ca. 1.400 kg/ha. Rumvægten er ca. 200 kg/m³.